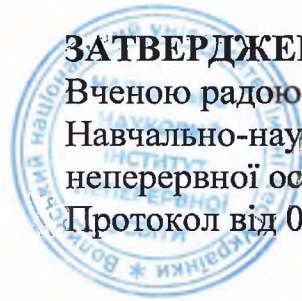

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Навчально-наукового інституту
неперервної освіти

Протокол від 03 вересня 2026 р. № 1

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників

**«МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО У МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДАХ: СУЧАСНІ
ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЇ»**

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ В5 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Луцьк - 2026

Розробники:

Віталій ОХМАНЮК, декан, професор, кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України

Напрямок підвищення кваліфікації: Цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі Професійного стандарту викладача мистецької школи (за видами навчальних дисциплін), затвердженого наказом Міністерства економіки України від 04 травня 2022 року № 1110-22.

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року

Рецензент:

Чепелюк Василь Адамович – професор, народний артист України, професор кафедри музичного мистецтва

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми.

Трансформація сучасної мистецької освіти в Україні відбувається в умовах безпрецедентних соціокультурних та безпекових викликів. Повномасштабна війна, психоемоційне навантаження на учасників освітнього процесу, вимушена міграція та цифровізація суспільства вимагають кардинального переосмислення ролі музичного мистецтва: воно перестає бути виключно сферою академічного виконавства і набуває функцій соціальної адаптації, психологічної реабілітації та збереження національної ідентичності.

Цільова група.

Програма призначена для підвищення кваліфікації викладачів мистецької школи.

Обсяг (тривалість) програми становить 60 годин.

Вартість: 1200,00 грн.

Особливості реалізації програми.

Форми і зміст підвищення кваліфікації викладачів мистецької школи мають бути спрямовані на формування професійних компетентностей, які визначені Професійним стандартом викладача мистецької школи (за видами навчальних дисциплін), затвердженого наказом Міністерства економіки України від 04 травня 2022 року № 1110-22.

Мета підвищення кваліфікації полягає у системному розвитку професійних, педагогічних та цифрових компетентностей для забезпечення сучасної якості мистецької освіти в умовах суспільних і безпекових трансформацій.

У нормативно-методичному та практичному вимірах мета конкретизується через такі **завдання**:

Модернізація фахово-методичної діяльності: оволодіння компетентнісними, особистісно зорієнтованими та інтерактивними методиками викладання відповідно до оновлених стандартів та типових навчальних програм початкової мистецької освіти.

Цифровізація освітнього процесу: набуття навичок ефективного використання цифрових інструментів (спеціалізованих програм, нотних та аудіоредакторів, мультимедійних ресурсів) для роботи в дистанційному та змішаному форматах.

Безпека та психоемоційна підтримка: формування готовності викладача діяти в кризових умовах, створювати психологічно комфортне й безпечне освітнє середовище, застосовувати ресурсоорієнтовані практики та елементи арт-/музикотерапії для подолання стресу в учнів.

Інклюзія та універсальний дизайн: опанування принципів безбар'єрності, методик роботи з учнями з особливими освітніми потребами та побудови індивідуальних освітніх траєкторій.

Національно-культурне перезавантаження: оновлення репертуару та навчального контенту на засадах деколонізації, популяризації української класичної й сучасної мистецької спадщини та європейського контексту.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться.

A1.U4. Обирати, застосовувати, адаптувати та коригувати методи, прийоми, засоби, технології навчання для забезпечення досягнення учнем програмних результатів навчання.

A4.U1. Доносити навчальний матеріал до учнів та заохочувати його/її до спілкування державною мовою під час навчання

A5.U1. Планувати індивідуальну траєкторію учнів залежно від цілей навчання та індивідуальних здібностей учнів, в тому числі з особливими освітніми потребами.

B2.U1. Застосовувати новітні, у тому числі, цифрові, технології в процесі оцінювання навчальних результатів.

G1.U1. Аналізувати та оцінювати результати власної професійної діяльності (з урахуванням результатів навчання учнів), власний рівень професійної компетентності та його вплив на результати професійної діяльності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За підсумками опанування програми «Музичне мистецтво у мистецьких закладах: сучасні виклики та інновації» слухачі набувають системи знань, практичних умінь та навичок, розподілених за ключовими напрямками професійної діяльності викладача.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації.

Оцінювання результатів буде здійснюватися через практичні завдання, а також самостійні проекти, які учасники представлятимуть на підсумкових заняттях.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації.

По завершенню курсу слухачі отримають сертифікат про підвищення кваліфікації, що підтверджує набуті знання та навички.

Ця програма є важливим кроком у розвитку сучасної освіти, орієнтованої на використання інноваційних технологій для покращення навчання.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Компонент освітньої програми		К-ть годин
Блок освітніх компонентів теоретичного спрямування		
1	Інноваційні технології у мистецькій освіті	10
2	Організація інклюзивного навчання у навчальних закладах	10
3	Психологічні особливості формування творчих здібностей	10
Блок освітніх компонентів професійного спрямування		
4	Сучасні методи викладання гри на інструментах для учнів різних вікових груп	10
5	Удосконалення методики викладання спеціальних музичних інструментів (за вибором)	10
6	Оркестрове аранжування та робота з інструментальним колективом	10
	Всього	60

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Блок освітніх компонентів теоретичного спрямування

Тема 1.1. Інноваційні технології у мистецькій освіті

Ключові питання теми:

Трансформація парадигми мистецької освіти: від традиційної академічної школи до інноваційного освітнього простору

Концептуальні засади сучасного навчання: дитиноцентризм, міждисциплінарність, інтегроване навчання та компетентнісний підхід у початкових мистецьких закладах.

Спеціалізовані цифрові інструменти музиканта: комп'ютерний нотопис та робота з партитурами

Практичне застосування програм для набору, редагування й транспонування нотного тексту (MuseScore, Sibelius, Finale) та хмарних сервісів для спільної роботи над партитурами (Flat.io, Noteflight).

Цифрові звукові робочі станції (DAW) як інструмент творчого розвитку учня

Основи використання простих і професійних аудіоредакторів (BandLab, Soundtrap, GarageBand, Reaper) для створення навчальних фонограм, аранжувань, запису виконання та перших спроб учнівської композиції.

Методика організації змішаного та дистанційного навчання музичному мистецтву

Побудова ефективного синхронного й асинхронного навчального процесу: платформи керування навчанням (Google Classroom), методи оптимізації звукового тракту в Zoom/Teams, розв'язання проблеми затримки звуку (latency).

Інтерактивні мультимедійні ресурси та гейміфікація в музично-теоретичних дисциплінах

Застосування онлайн-дошок (Padlet, Miro), навчальних платформ (LearningApps, Quizizz, Kahoot) та спеціалізованих сервісів для тренування слуху й сольфеджування (Teoria, EarMaster, GNU Solfege).

Мобільні застосунки та смарт-технології для щоденної самостійної роботи учня

Використання тюнерів, розумних метрономів, бібліотек оцифрованого нотного матеріалу (IMSLP), засобів повільного відтворення аудіо без зміни висоти тону (Anytune) для оптимізації домашньої практики.

Штучний інтелект у мистецькій педагогіці: можливості, ризики та академічна доброчесність

Використання генеративного ШІ (аналіз музичних стилів, генерація супроводу, підбір дидактичних матеріалів), етичні межі, питання авторського права та збереження індивідуальності виконавця.

Адаптивні та асистивні цифрові технології в інклюзивній мистецькій освіті

Спеціальне програмне забезпечення й адаптивні музичні контролери (інструменти жестів, перетворювачі звуку, доступний нотний запис) для залучення дітей з особливими освітніми потребами.

Елементи музикотерапії та ресурсоорієнтовані технології подолання дистресу

Інноваційні аудіовізуальні та релаксаційні техніки для стабілізації психоемоційного стану здобувачів освіти, зняття сценічного хвилювання та роботи з травматичним досвідом.

Проектні технології, цифрове портфоліо та презентація творчих досягнень

Створення учнівських цифрових портфоліо, підготовка віртуальних концертів, запис подкастів, монтаж базових відеопрезентацій творчих робіт та їх просування в культурно-освітньому просторі громади.

Тема 1.2. Організація інклюзивного навчання у навчальних закладах

Ключові питання теми:

Нормативно-правове регулювання інклюзивної освіти: державні стандарти та права здобувачів

Законодавча база України щодо інклюзивного навчання; порядок організації інклюзивного освітнього процесу в закладах загальної середньої, дошкільної та позашкільної/мистецької освіти; рівні підтримки учнів з ООП.

Комплексна психолого-педагогічна оцінка та взаємодія з ІРЦ (Інклюзивно-ресурсними центрами)

Аналіз висновку ІРЦ, інтерпретація результатів діагностики розвитку дитини та визначення категорій (труднощів) і необхідного рівня підтримки в освітньому закладі.

Команда психолого-педагогічного супроводу: структура, функції та алгоритм взаємодії

Розподіл обов'язків між учителем/викладачем, асистентом вчителя, асистентом учня, психологом, логопедом, корекційними педагогами та батьками (законними представниками) дитини.

Розробка та реалізація Індивідуальної програми розвитку (ІПР)

Диференційоване викладання та формувальне оцінювання в інклюзивному класі/групі

Стратегії одночасного навчання учнів із різними темпами засвоєння матеріалу: багаторівневі навчальні завдання, адаптовані критерії оцінювання навчальних досягнень без дискримінації.

Специфіка взаємодії з дітьми з РАС (розладами аутистичного спектра), СДУГ (синдромом дефіциту уваги та гіперактивності), а також психологічними травмами, спричиненими війною; техніки деескалації конфліктів і саморегуляції.

Формування толерантного, психологічно безпечного та безбар'єрного середовища

Протидія булінгу (цькуванню), стигматизації та упередженням в учнівському й батьківському колективах; архітектурна, фізична та інформаційна доступність приміщень закладу.

Емоційне та професійне навантаження команди супроводу: супервізія та інтервізія в інклюзивній практиці, тайм-менеджмент та ресурсоорієнтовані техніки збереження ментального здоров'я вчителя.

Тема 1.3. Психологічні особливості формування творчих здібностей

Ключові питання теми:

Психологічна природа креативності та структура творчого потенціалу особистості

Співвідношення понять «здатки», «здібності», «обдарованість» і «талант»; концепції дивергентного мислення (Дж. Гілфорд, Е. Торренс) та сучасні нейропсихологічні погляди на творчий процес.

Вікова динаміка розвитку творчих здібностей у дітей та підлітків

Сенситивні періоди розвитку креативності; кризові вікові етапи, особливості трансформації творчої активності під час переходу від дошкільного до молодшого шкільного та підліткового віку.

Мотиваційні чинники та емоційно-вольова сфера у творчій діяльності

Роль внутрішньої та зовнішньої мотивації; концепція «потoku» (М. Чиксентмихайї); формування вольових якостей, наполегливості й здатності долати творче виснаження та невдачі.

Психологічні бар'єри у розвитку креативності та методи їх подолання

Внутрішні та зовнішні гальма творчості: страх помилки, перфекціонізм, конформізм, стереотипність мислення, занижена самооцінка та ригідність інтелектуальних установок.

Психологія сценічного та публічного самовираження: подолання тривожності

Природа сценічного хвилювання та страху оцінки; методи психічної саморегуляції, техніки дихання, заземлення та когнітивного переструктурування перед виступами, виставками чи презентаціями.

Створення психологічно безпечного та стимулювального творчого середовища

Принципи безоціночного прийняття первинних творчих ідей; організація навчального простору, що заохочує експериментування, ініціативу, інтелектуальну сміливість та авторську суб'єктність.

Діагностика творчого потенціалу та креативності здобувачів освіти

Методи психолого-педагогічного моніторингу: батареї тестів Торренса, вербальні й невербальні опитувальники, експертна оцінка продуктів діяльності та спостереження за поведінковими маркерами обдарованості.

Індивідуально-типологічні особливості здобувачів та диференціація творчого розвитку

Урахування типів темпераменту, акцентуацій характеру, когнітивних стилів сприйняття (візуальний, аудіальний, кінестетичний) та специфіка роботи з дітьми з гіперактивністю чи підвищеною тривожністю.

Творча діяльність як механізм подолання психоемоційного дистресу та травми

Ресурсорієнтовані аспекти творчості в умовах кризових суспільних реалій; сублімація тривоги й стресу через мистецькі практики, артпедагогіка як інструмент стабілізації психіки.

Психологічний профіль та емоційне вигорання педагога як наставника творчої особистості

Вплив особистості вчителя/викладача на формування творчої атмосфери; емпатія, рефлексія, розвиток власної креативності та профілактика професійної деформації наставника.

Блок освітніх компонентів професійного спрямування

Тема 2.1. Сучасні методи викладання гри на інструментах для учнів різних вікових груп

Ключові питання теми:

Вікова фізіологія та моторний розвиток: диференціація інструментальної постановки

Анатомо-фізіологічні особливості будови кисті, координації рухів і м'язового тону в дошкільнят, молодших школярів, підлітків та дорослих; ергономіка посадки й запобігання професійним перенапруженням апарату.

Раннє навчання гри на інструменті (4–6 років): інтегровані ігрові методики

Формування базових виконавських навичок у молодшому шкільному віці (7–10 років)

Перехід від слухового сприйняття до усвідомленого ноточитання; паралельний розвиток внутрішнього слуху, метроритмічного відчуття та дрібної моторики; методики візуалізації нотного тексту й ритмічних схем.

Інструментальна педагогіка підліткового віку (11–15 років): подолання кризи мотивації

Психологічні виклики перехідного періоду; зміна авторитетів, втрата інтересу до академічної рутини; інтеграція стилів crossover, поп-, рок- і саундтрек-музики, елементів аранжування та підбору на слух для утримання зацікавленості.

Особливості методики навчання дорослих початківців (акустичний та аматорський напрями)

Специфіка андрагогіки в музиці: розвинена свідома мотивація на тлі вікової затисненості м'язів і високого внутрішнього критика; інтенсивні методи постановки рук, швидке опанування базового акомпанементу та функціональної гармонії.

Розвиток навичок читання нот з аркуша та ескізного розучування творів

Сучасні методики симультанного (цілісного) зорового охоплення нотного тексту; розвиток тактильної орієнтації на клавіатурі/грифі без зорового контролю; прийоми швидкого аналізу форми та гармонійної сітки твору.

Цифрові помічники та застосунки в щоденній самостійній практиці учня

Використання смарт-метрономів зі змінними ритмічними патернами, трекерів домашніх занять, програм уповільнення треків без втрати висоти (Anytune, Transcribe!) та інтерактивних мінусовок для ансамблевої гри вдома.

Специфіка репертуарного планування: деколонізація та вікова відповідність

Формування гнучкого індивідуального репертуару: поєднання української класичної та сучасної музики, авторських перекладень і популярних творів відповідно до технічного рівня, емоційної зрілості та особистих уподобань учня.

Ансамблеве та колективне музикування як метод соціалізації та розвитку слуху

Методика роботи в малих формах (дуети, тріо, гра з викладачем) та мішаних інструментальних складах; формування навичок слухання партнера, балансу звучання й синхронного туше/штриха.

Підготовка до сцени та методики психологічного розвантаження виконавця

Адаптація сценічного репертуару до віку; робота над сценічною витримкою, подоланням ефекту «чистого аркуша» (забування тексту); техніки

дихання, фокусування уваги та вправи на релаксацію м'язів безпосередньо перед виступом.

Тема 2.2. Удосконалення методики викладання спеціальних музичних інструментів (за вибором)

Ключові питання теми:

Сучасна концепція постановки виконавського апарату та тілесна ергономіка

Аналіз індивідуальних біомеханічних параметрів учня; профілактика професійних захворювань (тендовагініти, затискання м'язів шийно-плечового поясу); впровадження технік соматичного усвідомлення (метод Ф. М. Александера, техніка М. Фельденкрайза) в інструментальну практику.

Модернізація інструктивного матеріалу та робота над технічним комплексом

Переосмислення традиційних гам, вправ та етюдів; перехід від монотонного багаторазового механічного повторення до варійованого технічного тренінгу, спрямованого на розвиток координації, аплікатурного мислення, гнучкості та артикуляційної виразності.

Специфіка звуковидобування, інтонування та темброво-динамічної культури інструмента

Методика формування художнього звуку залежно від специфіки інструмента (дотик, туше та педалізація у піаністів; ведення смичка й вібрато у струнників; амбушур, атака звуку й оперте дихання у духовиків; прийоми звуковидобування на народних інструментах).

Інтерпретація та стильова диференціація: від бароко до сучасного авангарду

Критерії автентичного та історично інформованого виконавства; особливості артикуляції, орнаментики й агогіки старовинної музики в порівнянні з класико-романтичною традицією та сучасними розширеними інструментальними техніками (extended techniques).

Методика поліфонічного та фактурного мислення в інструментальному класі

Розвиток слухового контролю за багатоголоссям, просторовим балансом і голосоведенням; прийоми роботи над поліфонічними циклами (підголоскова поліфонія, імітація, fuga) та диференціація пластів акомпанементу й солюючого голосу.

Оновлення фахового репертуару: інтеграція української інструментальної школи

Аналіз сучасних хрестоматій та збірок; повернення репресованих і маловідомих творів українських композиторів; адаптація творів сучасних авторів для дитячого та юнацького репертуару; інтеграція неакадемічних жанрів (джаз, мінімалізм, саундтреки).

Розвиток гармонічного слуху, транспонування та читання нот з аркуша

Методика подолання розриву між технічною швидкістю пальців і швидкістю сприйняття тексту; тренінг ескізного охоплення структури такту,

ритмічної сітки та гармонійної логіки твору без зорового контролю клавіатури/грифа.

Мистецтво акомпанементу, ансамблевого взаємозв'язку та відчуття звукового балансу

Специфіка підготовки соліста до взаємодії з концертмейстером або оркестром; формування навичок ансамблевого дихання, синхронного вступу, розподілу динамічних ролей і гнучкого реагування на темпові зміни партнера.

Цифровий інструментарій фахового викладача: аудіовізуальний самоаналіз та smart-ресурси

Використання відеофіксації для аналізу виконавських рухів учня; застосування програм уповільнення фонограм без спотворення строю, цифрових бібліотек партитур і мінусовок, налаштування онлайн-інструментів для дистанційної індивідуальної корекції.

Психолого-педагогічна стратегія сценічного втілення та захист від сценічного стресу

Поетапна підготовка твору від стадії ескізу до сценічної зрілості; методи боротьби з деструктивною тривожністю, відновлення контролю пам'яті в екстремальних умовах та аналіз виступу без знецінення зусиль учня.

Тема 2.3. Оркестрове аранжування та робота з інструментальним колективом

Ключові питання теми:

Акустичні та темброві властивості інструментів у партитурі дитячого або юнацького оркестру

Аналіз робочих діапазонів, динамічних можливостей та тембрових характеристик різних груп (струнно-смичкові, духові, ударні, народні інструменти); специфіка голосоведення та уникнення перевантаження фактури за умов обмеженого виконавського досвіду учнів.

Принципи перекладення (аранжування) для нестандартних та неповних складів

Методика адаптації класичного та сучасного репертуару під наявний склад інструментального колективу; взаємозамінність партій, дублювання голосів, використання фортепіано або синтезатора як компенсатора відсутніх інструментів (гармонійна основа, басова лінія).

Фактурні моделі та розподіл функцій у колективному музикуванні

Трансформація фортепіанної чи вокальної фактури в оркестрову: баланс мелодії (соло/тутті), підголосків, контрапункту, гармонійного супроводу та метроритмічної пульсації (бас і ритм-секція).

Комп'ютерне макетування оркестрових партитур та підготовка партій

Особливості верстки оркестрових партитур і вилучення окремих інструментальних партій у нотних редакторах (MuseScore, Sibelius, Finale); вимоги до читабельності: розстановка перегортань (пауз), штрихів, динаміки, репетиційних літер та орієнтирів (cue notes).

Сучасні тенденції оркестрового репертуару: популяризація української музики та стиль crossover

Створення оркестрових аранжувань на основі автентичного українського мелосу, творів сучасних вітчизняних композиторів, кіномузики та популярних тем; стильова відповідність штрихів та ритмічної артикуляції (свінг, синкопація, фольклорний колорит).

Основи диригентської техніки та жестів у роботі з навчальним колективом

Лаконічність і виразність мануальної техніки: ауфтакт, показ вступів різних груп, зняття звуку, темпові переходи (*accelerando*, *ritardando*), диференціація рук (права — темп і метр, ліва — динаміка, тембр, нюанси).

Методика планування та проведення репетиційного процесу

Структура репетиції: колективне розігрування, робота над строем та інтонацією; групові репетиції (по партіях) та зведені прогони; тайм-менеджмент, методи утримання уваги й концентрації учнів під час розучування складних фрагментів.

Слуховий контроль, інтонаційний стрій та динамічний баланс колективу

Розвиток навички вертикального та горизонтального ансамблевого слухання; методика вирівнювання темперованого й нетемперованого строю; регулювання балансу звучання солюючих інструментів і оркестрового акомпанементу.

Психологія колективної взаємодії, згуртованість та командна робота

Створення безпечного та мотивуючого мікроклімату в колективі; адаптація новачків, виховання відповідальності за спільний художній результат, подолання внутрішньогрупової конкуренції та сценічної тривожності перед виступом.

Концертно-виконавська діяльність та менеджмент учнівського колективу

Підготовка конкурсної-концертної програми, драматургія виступу; акустична адаптація колективу на незнайомих концертних майданчиках; саундчек, розсадження оркестру на сцені та цифрова презентація творчості колективу (відеозаписи, фестивальні заявки).

Список рекомендованих джерел

1. Нормативно-правові акти

Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 № 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>

Положення про мистецьку школу : наказ Міністерства культури України від 09.08.2018 № 686 (у редакції наказу МКІП України від 20.07.2021 № 555). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1004-18>

Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах позашкільної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 779. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/779-2019-%D0%BF>

Про затвердження професійного стандарту «Викладач мистецької школи (за видами музичного, образотворчого, хореографічного, театрального, циркового, аудіовізуального мистецтва)» : наказ Міністерства економіки України від 19.12.2023 № 19693.

2. Інноваційні та цифрові технології в мистецькій освіті

Баловсяк Н. В. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній мистецькій освіті: методичний аспект. Мистецтво та освіта. 2021. № 3 (101). С. 45–51.

Бичковська О. В. Використання музично-комп'ютерних технологій у фаховій підготовці викладачів інструментальних класів. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти. 2022. Вип. 28. С. 34–40.

Гуменюк Т. К., Смирнова Т. А. Мультимедійні ресурси та хмарні сервіси в системі початкової мистецької освіти України. Культура і сучасність. 2023. № 1. С. 88–94.

Паламарчук О. М. Цифрові інструменти дистанційного та змішаного навчання музично-теоретичних дисциплін. Педагогічні обрії. 2022. № 4. С. 58–63.

3. Організація інклюзивного навчання та безбар'єрність

Інклюзивне навчання в закладах спеціалізованої мистецької освіти : навч.-метод. посіб. / заг. ред. О. В. Коваленко. Київ : ДАКККиМ, 2021. 172 с.

Колупасва А. А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання : навч.-метод. посіб. Київ : Педагогічна думка, 2020. 224 с.

Порошенко М. А., Кугук В. В. Універсальний дизайн в освіті: створення доступного освітнього середовища : практик. порадник. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2019. 96 с.

Федорович А. В. Арт-педагогіка та терапевтичний потенціал музики в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Актуальні питання корекційної освіти. 2022. Вип. 19. С. 142–151.

4. Психологічні аспекти розвитку креативності та сценічної діяльності

Васіна О. В. Психологія музичного виконавства: діагностика, розвиток та корекція сценічного хвилювання. Музична педагогіка та психологія. Львів : Сполом, 2020. 164 с.

Горбенко С. С. Розвиток творчих здібностей учнів засобами музичного мистецтва: психолого-педагогічний вимір. Проблеми сучасної психології. 2021. Вип. 52. С. 67–75.

Москаленко В. В. Психологія творчості : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 320 с.

Сухомлинська О. В., Вознесенська О. Л. Ресурси арт-терапії в умовах переживання травматичного досвіду та стресу : метод. посіб. Київ : Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2023. 112 с.

5. Методика інструментального викладання (віковий та фаховий аспекти)

Григор'єва В. В. Ергономіка виконавського апарату музиканта-інструменталіста: профілактика професійних захворювань. Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2021. № 2 (51). С. 102–114.

Качмарчик В. П. Сучасна інструментальна педагогіка: принципи диференційованого підходу до учнів різних вікових груп. Наукові записки

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. 2022. № 1. С. 115–122.

Олексюк О. М., Ткач М. М. Педагогіка інструментального виконавства : підручник. Київ : Знання, 2020. 368 с.

Побережна Г. І., Скринник Т. В. Музична педагогіка : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Слово», 2019. 288 с.

Шевченко Т. О. Інноваційні методики роботи над художньо-технічним комплексом у класі спеціального інструмента. Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент. 2023. Вип. 18. С. 84–92.

6. Оркестрове аранжування та керівництво ансамблем / колективом

Бондаренко А. І. Комп'ютерне макетування нотного тексту та створення партитур для навчальних колективів у програмі MuseScore. Музичне мистецтво і культура. 2022. Вип. 34 (2). С. 130–141.

Давидов М. А. Теоретичні основи перекладення та аранжування для інструментальних складів : посібник. Київ : Музична Україна, 2018. 192 с.

Коломоєць О. М. Методика роботи з дитячим оркестром (ансамблем) : навч.-метод. посіб. Рівне : Волинські обереги, 2020. 156 с.

Мартинюк А. К. Мистецтво інструментування та аранжування для оркестрів народних інструментів. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 144 с.

Садовенко С. М. Ансамблево-оркестрове музикування як форма виховання та колективної комунікації дітей і підлітків. Культурологічна думка. 2023. № 23. С. 177–185.